Gemeenteraad

Aan de gemeenteraad

Dienst/afdeling:
Datum collegebesluit:

Onderwerp: Fusie Stichting Openbaar Onderwijsgroep en Stichting Katholiek Basisonderwijs Oss

Wat adviseert het college te besluiten?

1. *In te stemmen met de statuten van het op te richten samenwerkingsbestuur waar het openbaar onderwijs deel van uit gaat maken;*
2. *De Gemeenschappelijke regeling Stichting Openbaar Onderwijsgroep (OOG) te beëindigen met ingang van 1 januari 2018.*

Wat is de aanleiding voor dit voorstel?

Op 8 juni dit jaar kregen de schoolbesturen *Stichting Katholiek Basisonderwijs Oss* (SKBO) en de *Stichting Openbaar OnderwijsGroep* (OOG) van het Ministerie van OCW groen licht om te fuseren en een *samenwerkingsbestuur* op te richten. De bedoeling is dat per 1 januari 2018 het nieuwe, gefuseerde schoolbestuur start. Omdat het openbaar onderwijs betreft, dienen de gemeenteraden in te stemmen met de statuten voordat het nieuwe schoolbestuur kan starten.
De reden waarom OOG en SKBO willen fuseren is krimp en de uitdaging om de onderwijskwaliteit te verbeteren. Zowel OOG als SKBO hebben afgelopen jaren het leerlingenaantal fors zien teruglopen. Dit brengt niet alleen risico's met zich mee voor de bedrijfsvoering. Ook de instandhouding van met name kleinere basisscholen is onder druk komen te staan. Een gefuseerd bestuur kan beter inspelen op de gevolgen van krimp, kan beter investeren in onderwijskwaliteit en professionalisering van docenten en is beter in staat kleinere scholen open te houden.
OOG en SKBO hebben naar mogelijkheden gezocht om zowel Openbaar als Katholiek onderwijs in stand te houden en daarmee ouders keuzevrijheid te kunnen blijven bieden. In de juridische constructie van een *samenwerkingsbestuur* is dit mogelijk. In bijlage 1 treft u een toelichting en meer achtergrondinformatie hierover aan.

Welk resultaat willen we bereiken?

We willen bereiken dat:

- In Oss Openbaar onderwijs behouden blijft;
- Er voor ouders keuzevrijheid blijft bestaan in onderwijs vanuit verschillende levensbeschouwelijke richtingen;
- Er een robuuste onderwijsorganisatie ontstaat die goed onderwijs verzorgt en toekomstbestendig is;
- De wettelijke taken en verantwoordelijkheden van de gemeente voor het Openbaar onderwijs goed geborgd zijn.

Welke argumenten zijn er voor dit voorstel?

1.1 Met fusie en goedkering van statuten blijft Openbaar onderwijs en keuzevrijheid voor ouders in Oss behouden.

Met de voorliggende statuten wordt in juridische zin een samenwerkingsbestuur opgericht. Het Openbaar onderwijs, vertegenwoordigd door schoolbestuur stichting OOG, gaat hier deel van uitmaken. Omdat de statuten voldoen aan de eisen die de Wet op het Primair Onderwijs stelt, blijft het Openbaar onderwijs behouden. Daarmee blijft er in de gemeente keuzevrijheid bestaan voor ouders. Zij blijven de mogelijkheid houden te kiezen tussen basisscholen met verschillende levensbeschouwelijke of openbare identiteit.

1.2 Door fusie ontstaat stevige, toekomstbestendige onderwijsorganisatie.

Met de besturenfusie ontstaat een stevige onderwijsorganisatie die minder kwetsbaar is voor de gevolgen van krimp. Tevens komen er door de bundeling van middelen en kennis meer mogelijkheden om te investeren in onderwijskwaliteit (bijvoorbeeld door professionaliserings-programma's) en meer mogelijkheden het onderwijs af te stemmen op de leerbehoefte van de leerlingen.

De *Commissie Fusietoets Onderwijs* (CFTO) is na onafhankelijk onderzoek tot dezelfde conclusie gekomen dat na fusie openbaar onderwijs blijft behouden en dat er een stevig, toekomstbestendig schoolbestuur ontstaat. Mede daarom gaf zij de Minister een positief advies voor de fusie tussen OOG en SKBO (zie bijlage CFTO advies).

1.3 Wettelijke taken en verantwoordelijkheden van gemeente goed geborgd in de nieuwe statuten.

In de voorliggende statuten zijn de wettelijke taken en verantwoordelijkheden van de gemeente voor openbaar onderwijs goed geborgd. Wel verandert er ten opzichte van de huidige situatie een aantal zaken. Deze hangen vooral samen met de eisen die de wet WPO stelt aan samenwerkings-besturen. De belangrijkste veranderingen zijn:

- In de nieuwe situatie kunnen samenwerkende OOG-gemeenten geen bindende voordracht meer doen voor een lid van de Raad van Toezicht (RvT);
- Gemeenten hebben geen wettelijke bevoegdheid meer voor ontbinding van schoolbestuur voor openbaar onderwijs (maar blijven wel de mogelijkheid behouden op te treden bij ernstige taakverwaarlozing, zij het op andere wijze dan voorheen).

In bijlage 1 lichten wij dit toe. Daarin geven we tevens de andere wijzigingen weer.

2.1 Noodzaak instandhouding gemeenschappelijke regeling vervalt met fusie, wel procesafspraken

In 2000 plaatsten de gemeenten Bernheze, Boekel, Landerd, Oss, Uden en Meierijstad (Veghel en Sint-Oedenrode) het openbaar onderwijs op afstand en brachten het gezamenlijk toezicht op stichting OOG onder in een *gemeenschappelijk orgaan*. Dit is één van de samenwerkingsvormen tussen gemeenten die de *Wet gemeenschappelijke regelingen* (Wgr) biedt en is verlengd lokaal

bestuur (zie voor meer info bijlage 1). Wat betreft het samenwerkingsbestuur en openbaar onderwijs zijn na de fusie zijn de volgende wettelijke taken en verantwoordelijkheden van toepassing voor de gemeente:

- Het 'College van Bestuur' (CvB) van het samenwerkingsbestuur houdt jaarlijks overleg met de gemeente(n) over de jaarrekening en de begroting, voordat zij deze vaststelt;
- Wijziging van de statuten vereist instemming van de gemeenteraad;
- Gemeenteraad neemt maatregelen die zij nodig acht om de continuïteit van het onderwijsproces te waarborgen voor zover het openbaar onderwijs betreft in die situaties dat er sprake is van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of functioneren in strijd met de wet;
- Het CvB van het samenwerkingsbestuur doet jaarlijks verslag aan de gemeenteraad over zijn werkzaamheden, waarbij in ieder geval aandacht wordt geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs.

Gezien de beperkte taken die de gemeenten na de fusie nog hebben en het gegeven dat er niet jaarlijks statutenwijzigingen aan de orde zijn en optreden na ernstige taakverwaarlozing een zeldzaamheid is, is er onvoldoende grond om een aparte Gemeenschappelijke regeling in stand te houden. Dit is een te zware samenwerkingsvorm. In plaats hier van maken gemeenten onderling en met het nieuwe samenwerkingsbestuur procesafspraken over de aanlevering en bespreking van de jaarstukken die wij via de colleges van B&W aan uw raad toesturen. Tevens zullen gemeenten en het nieuwe samenwerkingsbestuur afhankelijk van ontwikkelingen en thema's op afroep bij elkaar komen en per dossier samenwerkingsafspraken maken.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?

1.1 Kans op verwatering profiel openbaar onderwijs denkbaar

Het is denkbaar dat op termijn het profiel van Openbaar onderwijs verwatert. Bijvoorbeeld omdat er na verloop van tijd andere zaken prioriteit krijgen zoals onderwijskwaliteit. Om dat te voorkomen is in de voorliggende statuten nadrukkelijk opgenomen dat het nieuwe samenwerkingsbestuur de opdracht krijgt een 'Identiteitscommissie' in te stellen (artikel 8 van de statuten). Ook de jaarlijkse rapportage over werkzaamheden van het samenwerkingsbestuur met daarin de paragraaf wat gedaan is om de 'wezenskenmerken van openbaar onderwijs' in stand te houden, helpt daarbij.

1.2 Recente veranderingen in wetgeving en landelijke discussies kunnen tot aanpassingen leiden

Het onderwijsdomein is om meerdere redenen in beweging en onderwerp van debat. Dit is onder meer terug te zien in zeer recent van kracht geworden wet- en regelgeving. De veranderde regels rond fusies in het onderwijs zijn hier een voorbeeld van (zie bijvoorbeeld https://www.cfto.nl/actueel/nieuws/2017/01/01/nieuwe-regeling-fusietoets). Ook het recente advies van de *Onderwijsraad "Decentraal onderwijsbeleid bij de tijd"* dat gaat over nieuwe bestuurlijke verhoudingen tussen gemeenten en schoolbesturen, is hier een uiting van (zie https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/2017/decentralisatie-bij-de-tijd/item7586)

Het is mogelijk dat deze nieuwe regels gevolgen hebben voor schoolbesturen, inclusief de nieuwe samenwerkingsschool, en gemeenten. Als dit het geval is informeren wij uw raad hierover en betrekken u daar waar wenselijk en vereist is bij de discussie en besluitvorming.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën
Er zijn geen opbrengsten of kosten aan dit voorstel verbonden.

b. Communicatie
De beleidsadviseur onderwijs brengt de schoolbesturen OOG en SKBO op de hoogte van het raadsbesluit. Beide schoolbesturen informeren op hun beurt ouders, leerlingen en personeel.

c. Uitvoering
Er zijn geen bijzondere acties nodig om het raadsbesluit uit te voeren.

d. Overlegd met
Er is overlegd met schoolbesturen OOG en SKBO en met collega's en bestuurders van regiogemeenten Bernheze, Boekel, Landerd, Oss, Uden en Meierijstad die samenwerken in het *Gemeenschappelijk orgaan OOG*.

Burgemeester en wethouders van Oss,

De secretaris,	De burgemeester,
drs. M.J.H. van Schaijk	drs. W.J.L. Buijs-Glaudemans

Bijlagen

1. Bijlage 1: Toelichting fusie OOG en SKBO tot samenwerkingsbestuur en statuten
2. Brief OOG/SKBO over goedkeuring Ministerie van OCW van 8 juni 2017
3. Statuten nieuw op te richten samenwerkingsbestuur OOG/SKBO van september 2017
4. CFTO Advies fusietoets OOG/SKBO